

Skötselplan för naturreservatet Gassbo i Hylte kommun

---

1. Syfte med säkerställande och skötsel

Syftet med reservatet är att bevara och utveckla den biologiska mångfalden knuten till bokskogen, triviallövskogen, och blandsumpskogen, att bibehålla de gamla träden samt att utveckla friluftslivet. Skyddet skall slå vakt om områdets nyckelbiotoper med dess rödlistade arter och skapa långsiktig potential för naturvärden att utvecklas i områdets övriga delar.

Syftet skall nås genom viss skötsel, samt genom att låta delar av området utvecklas fritt. Skogsområden på frisk mark skall utvecklas till en luckig-sluten mer eller mindre sammanhängande bokdominerad skogsmark med ett stort inslag av gamla träd och död ved. Skogsområden på fuktig-blöt mark utvecklas till löv- och blandsumpskogar eller tallmosse, med ett stort inslag av gamla, senvuxna träd och död ved.

En helt fri utveckling i området skulle med stor sannolikhet leda till en alltmer kraftig grandominans på bekostnad av förekomsten av andra trädslag, bl.a. bok och asp. Granavverkningen skall utföras successivt, t.ex. i enlighet med metoder presenterade av Karlsson (2000).

Syftet med reservatsbildningen skall nås i första hand genom att:

- avverka befintliga granplanteringar och låta föryngring av lövträd ske naturligt,
- röja och avverka eller ringbarka uppkommande och konkurrerande gran kring ädellövträd, lövträd och tallar,
- stora delar av skogsområdet tillåts utvecklas fritt, vilket kommer att öka förekomsten av död ved och gamla träd,
- anlägga parkeringsplats med informationsskylt vid grusvägen.

2. Beskrivning

2.1 Administrativa data

Objektnamn	Gassbo
Skyddsform	Naturreservat

Postadress	Besöksadress	E-post	Telefon	Telefax
301 86 HALMSTAD	Slottsgatan 2	lansstyrelsen@n.lst.se	035 - 13 20 00	035 - 13 21 45

Län	Halland
Kommun	Hylte
Församling	Långaryd
Naturgeografisk region	11
Fastighet	Gassbo 1:4, del av.
Markägare	Dag Larsson, Gassbo, 314 92 Långaryd
Areal	19,5 ha
Mittkoordinater i Rikets nät	y=6319183, x=1352748
Ekonomiskt kartblad	05D3a
Förvaltare	Länsstyrelsen
Markslag och naturtyper (ha)	
Skogsmark (år 2004)	17 ha
- Ädellövskog	5
- Granskog	9
- Hygge	1,5
- Barrsumpskog	1
- Lövsumpskog	0,5
Våtmark	2 ha
- Tallmosse (91DO)	0,5
- Myr (dikad)	1,5
Vägytor	0,5 ha
Prioriterade bevarandevärden	
Markslag	skog
Naturtyper	bokskog av ristyp (9110), klibbalkärr
Strukturer	lågor, högstubbar, rotvältor, gamla träd, senvuxna träd, rännilar, översilning
Rödlistade arter 2005: (14 st.) VU – sårbara:	liten lundlav, <i>Bacidina phacodes</i> sydlig blekspik, <i>Sclerophora amabilis</i> vedlavklubba, <i>Multiclavula mucida</i> violettgrå porlav, <i>Pertusaria multipuncta</i>
NT - missgynnade:	blek kraterlav, <i>Gyalecta flotowii</i> bokfjädermossa, <i>Neckera pumila</i> bokkantlav, <i>Lecanora glabrata</i> bokvårtlav, <i>Pyrenula nitida</i> klosterlav, <i>Biatoridium monasteriense</i> mindre hackspett, <i>Dendrocopos minor</i> mjölig klotterlav, <i>Opegrapha soređiifera</i>

Regionalt intressanta arter (6 st.)	rosa lundlav, <i>Bacidia rosella</i> rosa skärelav, <i>Schismatomma pericleum</i> stor knopplav, <i>Mycobilimbia pilularis</i>
Övrigt intressanta arter (5 st.)	bårdlav, <i>Nephroma parile</i> grynig filtlav, <i>Peltigera collina</i> havstulpanlav, <i>Thelotrema lepadinum</i> korallblylav, <i>Parmeliella triptophylla</i> lunglav, <i>Lobaria pulmonaria</i> traslav, <i>Leptogium lichenoides</i>
Friluftsliv	blåsvart knopplav, <i>Biatora ocelliformis</i> fällmossa, <i>Antitrichia curtispindula</i> gullockmossa, <i>Homalothecium sericeum</i> platt fjädermossa, <i>Neckera complanata</i> spindelblomster, <i>Listera cordata</i>
	Upplevelser.

2.2 Historisk och nuvarande markanvändning

Endast liten påverkan av skogsbruk märks i området. Dock finns några mindre granplanteringar och diken. I reservatets norra del var på 50-talet ännu öppen åkermark (ca. 0,5 ha) efter ett gammalt torp. Troligen löpte fägor västerut genom skogen. En kolbotten, kolugn och tjärkokeri fanns nära reservatet enligt fornminnesregistret. Tidigare ägare har dock varit restriktiva med skogsavverkning för sådan produktion.

Reservatets västligaste delar, nära ägo gränsen, består av gamla myrodlingar som var öppna en bra bit in på 1900-talet.

Viss uthuggning av gran skedde under 1990-talet efter upprättande av naturvårdsavtalet med Skogsvårdsstyrelsen.

2.3 Beskrivning av bevarandevärden

Biologiska och kulturhistoriska bevarandevärden

Det finns inga noteringar i fornminnesregistret om några särskilda lämningar inom reservatet. I området finns dock odlingsrösen, troligen sentida. I reservatets norra del låg Stockatorpet, vars åkermark 50-talets ekonomiska karta tydligt avgränsar.

Områdets speciella naturvärden är framförallt knutna till gammal bokskog i småkullig terräng sluttande norrut ner mot Gassboån, som rinner ut i sjön Stora Färgen. I terrängsvackor finns fin löv- och blandsumpskog. Rent allmänt är skogsmiljöerna låggradigt påverkade av skogsbruksåtgärder under senare decennier. Överlag är de mest skyddsvärda skogsmiljöerna fuktiga och skiktade med många olika trädslag, dominerade av gammal bok, men med rikliga inslag av främst olikåldrig asp, björk, klibbal, gran, tall och ek.

I boknyckelbiotoperna är mängden riklig av död grov ved. Under Skogsvårdsstyrelsens ordinarie inventering av nyckelbiotoper hittades fyra separata boknyckelbiotoper omfattande totalt 4,7 ha. Vid besök i hela området hösten 2003 står det dock klart att nyckelbiotoperna är areellt sett mer omfattande än så och sammanlänkade. Det finns också äldre aspbestånd som börjat nå biologiskt mogen ålder. En stor del (ca 14 av 19 ha) utgörs därför av värdekärnor. Övrig mark består av fyra mindre barrplanteringar (1,5 ha), en smärre äldre myrodling, en mindre tallmosse, en vändplats vid ån och vägytor.

Utan att noggranna inventeringar företagits har hittills totalt 14 rödlistade arter (11 lavar, 1 fågel, 1 svamp, 1 mossa) och ytterligare 6 regionalt intressanta arter hittats, främst på gamla bokstammar. Som exempel kan nämnas liten lundlav, mjölig klotterlav, rosa lundlav, rosa skärelav, sydlig blekspik och bokfjädermossa. Förekomst av svampen vedlavklubba 2003 på boklåga indikerar en värdefull vedsvampflora. Gott om bohål indikerar en intressant fågelfauna. Vedlevande insekter har gott om substrat att utnyttja av död ved. Mycket larvgångar och kläckhål i olika dimensioner observerades på bl.a. stående vitrötad bokved.

Geovetenskapliga bevarandevärden

Gassbo ligger i naturgeografiska regionen 11, Sydsvenska höglandet myrrika västsida. Berggrunden är grå gnejs, jordarter i huvudsak morän. Den småkuperade terrängen präglar naturmiljöerna i området.

Friluftsliv

Höga upplevelsevärden står att finna i den gamla bokskogen och den kuperade terrängen.

2.4 Prioriterade bevarandevärden

Genom bevarandet av gammal bokskog skapas gynnsamma förutsättningar för en intressant skogsstruktur och en artrik biologisk mångfald med för länet säregna arter. Av hög prioritet är även bevarandet av triviallövträd som asp och al, liksom senvuxna träd, t.ex. av tall i fuktiga-blöta miljöer.

Genom att låta skogen utvecklas delvis fritt, skapas gynnsamma livsmiljöer i form av gamla träd, liggande och stående död ved. Røjning och avverkning (alt. ringbarkning) av gran på frisk mark till förmån för främst bok måste dock utföras dels skyndsamt i en första omgång, dels kontinuerligt framöver.

2.5 Referenser

Bengtsson, S. 1999. Tempererad lövskog i Halland i ett europeiskt perspektiv - ekologi, naturlig dynamik och mänskliga störningar. Information från Länsstyrelsen Halland. Meddelande 1999:1.

Björkman, L. 1997. The history of the *Fagus* forest in southwestern Sweden during the last 1500 years. *The Holocene* 7,4: 419-432.

Fritz, Ö. 1999. Rödlistade och regionalt intressanta lavar i Hallands län 1999. Information från Länsstyrelsen i Hallands län. Meddelande 1999:10.

Fritz, Ö. 2000. Förteckning över rödlistade och regionalt intressanta arter i Hallands län 2000. Information från Länsstyrelsen Halland. Meddelande 2000:12.

Karlsson, M. 2000. Granavveckling och föryngring i Biskopstorp. Information från Länsstyrelsen Halland. Meddelande 2000:7.

Löfgren, R. & Andersson, L. (red.). 2000. Sydsvenska lövskogar och andra lövbärande marker. Naturvårdsverkets rapport 5081.

3. Indelning i skötselområden

Reservatet är indelat i 3 skötselområden som är sammanslagna av de 13 avdelningarna på nedanstående karta. Markslag: Skog 17 ha, våtmark 2 ha och vägytor 0,5 ha.

4. Mål och föreskrifter för skötselområden

4.1 Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

En fullgod föryngring av lövträd, särskilt bok, och utbredningen av den bokdominerade skogen är de högst prioriterade kvalitetsmålen för värdering av områdets bevarandestatus. Förekomsten av strukturer som mängden av död ved och gamla träd är likaledes viktiga kvalitetsmått. Granförekomsten måste minska för att en god föryngring av lövträd och ädellövträd skall ske. Typiska arter för området, som lunglav, kan vara värdefulla för uppföljning av områdets utveckling.

- Huvuddelen av skogen skall ha karaktären av bokdominerad blandskog. Det är viktigt att den skogliga lövträdskontinuiteten bibehålls.
- Mängden av död ved i skogen skall vara kontinuerligt riklig.
- Gamla träd, särskilt av bok, liksom träd i alla åldersklasser skall finnas i området.
- Sumpskogarnas hydrologi skall på sikt återställas, efter det att andelen bokskog säkerställts.

4.2 Skötselområde och föreskrifter för skötsel

Övergripande beskrivning

Reservatet är indelat i 3 skötselområden, vilka utgår från den skötsel som ska genomföras. Skötselområdena är:

1. Ädellöv-, löv- och blandskogar på såväl frisk som fuktig-blöt mark med röjningsbehov av gran
2. Våtmarker med tallmosse och dikad våtmark.
3. Granplanteringar som ska avvecklas

För att gynna dels gamla ädellövträd (bok och ek), dels lövträd (asp, björk, al), och trygga dessa trädets fortbestånd i området kommer avverkningar av gran att bli aktuella. Avverkning måste ske etappvis under en följd av år för att undvika negativa effekter (uttorkning, vindfällning etc.). Asp och björk är viktiga insektsträdslag att värna om. Särskilt mängden av asp är stor och betydelsefull (högvuxen medelåldrig – äldre). Förekomsten av tall bör gynnas, även om inga särskilda arter i området har knutits till den.

Skötselområde 1 har delområden med mycket graninslag i ädellöv- och lövskog. Yngre gran kan avverkas omgående medan medelåldriga träd ringbarkas för att undvika skador på kringstående lövträd. Uppkommande täta granuppslag behöver sedan kontinuerligt efterhållas.

Skötselområde 2 är de fuktiga-blöta delarna av reservatet som är våtmarker eller mosse. Försiktig skötsel för att minimera uppslag av gran och gynna lövträdsföryngring. Befintliga diken lämnas att växa igen för att återställa naturlig hydrologi.

Skötselområde 3 är fyra mindre planterade granbestånd. Grova och gamla liksom senvuxna och gamla granar skall sparas, särskilt på fuktig-blöt mark om de inte konkurrerar med lövträd. Granar är värdefulla substratinslag som död ved, och de har gemensamma arter med bok, bl.a. vedsvampar och insekter.

Eventuellt ökad kunskap om rödlistade eller regionalt intressanta arter i reservatet skall beaktas fortlöpande i skötseln.

Röjda och avverkade träd tillfaller förvaltaren.

Skötselområde 1: 15,6 ha (Avdelningar 2 (del av), 4, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13)

Bokskogsytan måste öka, för att överbygga generationsglappet, och för att artlokalerna skall vara beständiga på sikt. Bokytorna växer samman och sammanbinds till en gemensam stor yta.

Det är gynnsamt tillstånd i skötselområde 1 när följande bevarandemål är uppnådda:

- Utbredningen av bokdominerad skog är minst 8 ha.
- Uppväxande gran konkurrerar ej med ädellövträd, lövträd eller tall.
- Död ved i olika former förekommer rikligt, med minst 4 lågor och 4 högstubbar per hektar räknat över hela skötselområdet.
- Lunglav förekommer totalt på minst 10 trädstammar och noteras dessutom som fertil på något träd.

Avdelningsbeskrivningar för skötselområde 1

2. (del av) Lövdominerad sluttning ner mot Gassboån. Äldre ek dominerar det översta och äldsta trädsiktet, men också äldre gran, björk, bok och asp. Rikligt med ung gran, asp och rönn. Visst inslag av död ved som torrgranar och lågor.

Skötsel: röjning och gallring av gran. Gamla granar sparas om de inte konkurrerar med lövträd eller äldre tall.

4. Äldre flerskiktad grandominerad blandskog med mycket bok och björk. Inslag av klibbal, asp och en del död ved.

Skötsel: granen avvecklas successivt. Undvik körskador.

5. Flerskiktad grandominerad blandskog. Rikligt med asp, björk, tall, rönn. Sluttning från denna ner mot Gassboån.

Skötsel: röjning och gallring av gran – dock ej på blöt mark i anslutning till myr och Gassboån.

6. Äldre bokdominerad blandskog. Överlag ganska tät och klenstammig skog. De äldsta bokarna är grova och högresta. Inslag av ek, björk, gran, och asp. Enstaka grova högstubbar och lågor.

Skötsel: röjning och gallring av gran.

9. Grandominerad äldre blandskog, med bokar på kulle i söder. Olikåldrig och flerskiktad skog på småkuperad mark. I sänka ett fuktstråk med gammal gran och lågor. I sydvästra delen högvuxen bokblandskog med visst inslag av ek.

Skötsel: röjning och gallring av gran. Inga åtgärder på blöt mark.

10. Frisk, relativt tätstammig och likåldrig lövrik barrblandskog (gran, tall, björk, bok).

Skötsel: viss röjning och gallring av gran. Inga åtgärder på blöt mark.

Undvik körskador.

11. Södra delen: äldre bokdominerad blandskog på frisk mark. Blockrikt, flerskiktat.

Gott om död ved. I norra delen bok på frisk mark.

Skötsel: röjning och gallring av gran. Inga åtgärder på blöt mark.

Undvik körskador.

12. Gammal bokskog med mycket död ved. Fläckvis bokföryngring, främst i sluttning.

I norra delen svag bokföryngring.

Skötsel: viss granröjning.

13. Södra delen: Äldre flerskiktad grandominerad blandskog. Rikt inslag av äldre björk och bok. Aspbestånd förekommer. Fläckvis god bokföryngring. I öster högvuxna granar över bokföryngring.

Skötsel: röjning och gallring av gran.

Skötselområde 2: 1,9 ha (Avdelningar del av 2, 5, 10 och 11)

Lövträd skall dominera området och diken tillåts växa igen för att en naturlig hydrologi skall råda. Försiktighet tillrådes vid skötsel av fuktig – blöt mark.

Det är gynnsamt tillstånd i skötselområde 2 när följande bevarandemål är uppnådda:

- Uppväxande gran konkurrerar ej med ädellövträd, lövträd eller tall.
- Död ved i olika former förekommer rikligt, med minst 2 lågor och 2 högstubbar per hektar räknat över hela skötselområdet.

Avdelningsbeskrivningar för skötselområde 2

2. (del av) Öppen myr mot Gassboån.

Skötsel: Granavveckling och röjning. Försiktiga åtgärder på blöt mark.

5. (del av) Öppen myr mot Gassboån, samt i södra delen.

Skötsel: Granavveckling och röjning. Försiktiga åtgärder på blöt mark.

10. (del av) Sydvästra delen. Dikad gammal myrslättermark.

Skötsel: Granavveckling och röjning. Försiktiga åtgärder på blöt mark.

11. (del av) Norra delen. Dråg med tallmosse och gles granblandskog i terrängsvacka. I sydvästra delen klibbalkärr med dråg.

Skötsel: Granavveckling och röjning. Försiktiga åtgärder på blöt mark.

Skötselområde 3: 1,5 ha (Avdelningar 1, 3, 7, 8)

Lövträd skall dominera området. Granplanteringarna avvecklas och röjning möjliggör naturlig förnygring av lövskog.

Det är gynnsamt tillstånd i skötselområde 3 när följande bevarandemål är uppnådda:

- Uppväxande gran konkurrerar ej med ädellövträd, lövträd eller tall.
- Död ved i olika former förekommer rikligt, med minst 4 lågor och 4 högstubbar per hektar räknat över hela skötselområdet.

Avdelningsbeskrivningar för skötselområde 3

1. Gles medelåldrig granplantering. Inslag av enstaka ekar och unga bokar. Rösen.

Skötsel: granen avvecklas successivt.

3. Yngre tall-gran-plantering. Ställvis rikligt med lövuppslag.

Skötsel: granen avvecklas successivt.

7. Medelåldriga granplanteringar. Litet lövinslag.

Skötsel: granen avvecklas successivt.

8. Dikad gransumpskog. Måttligt inslag av björk.

Skötsel: granen avvecklas successivt. Undvik körskador. Låg skötselprioritet.

5. Friluftsliv och turism

Syftet med friluftslivet i området är att bjuda på fina naturupplevelser liksom att öka kunskapen om naturvärdena i gamla bokskogar. Reservatet är lätt tillgängligt från väg. Efter samråd med vägförening anläggs en parkeringsplats för 3-5 personbilar inom reservatet, i norra delen på väster sida av grusvägen som korsar reservatet. Åkers med flera byars Vägsamfällighet förvaltar vägen Åker GA:1. En informationsskylt sätts upp vid parkeringsplatsen.

6. Tillsyn, dokumentation och uppföljning

Uppföljning av skötselåtgärder

Entreprenörer ansvarar för dokumentation av vilka åtgärder som genomförts och när de genomförts.

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av genomförda skötselåtgärder sker i slutet av varje år, de år då åtgärder har genomförts. Länsstyrelsen ansvarar också för att regelbunden tillsyn av reservatet sker.

En gemensam uppföljningsplan skall tas fram för länets skogsreservat, vilken kommer att beskriva metodik, val av organismer m.m. som skall följas upp.

Uppföljning av bevarandemål

Efter anläggning och uppsättning ansvarar Länsstyrelsen för att uppföljning genomförs varje år för:

- Parkeringsplats,
- Informationsskylt.

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs vart 10:e år för:

- Föryngring av lövträd, särskilt bok,
- Utbredningen av den bokdominerade skogen,
- Granförekomsten,
- Mängden av död ved och gamla träd,
- Typiska arter för området, som lunglav och bokvårtlav.

Parametrar och mått framgår av preciseringarna av bevarandemålen för respektive skötselområde.

7. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Vem	Prioritet	Finansiering
Utmärkning av reservatets gränser	Snarast	Hela reservatet	Lantmäteriet och Länsstyrelsen	1	Naturvårdsverket via avtal med Lantmäteriet
Produktion av ny informationstavla	Snarast	Vid P-plats	Länsstyrelsen	1	Vårdanslaget
Produktion av P-plats	Snarast	Vid grusväg i norr.	Länsstyrelsen	1	Vårdanslaget
Skogliga skötselåtgärder	Enligt skötselplanen	Enligt skötselplanen	Länsstyrelsen	Enligt skötselplanen	Vårdanslaget
Uppföljning av skötsel- och kvalitetsmål	Vart femte år	Hela reservatet	Länsstyrelsen	2	Vårdanslaget